

T.C.
ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI
ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
İÇANADOLU ORMANCILIK ARAŞTIRMA
ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

ARAŞTIRMA BÜLTENİ

ORMAN KAYNAKLARININ TURİZM AMAÇLI TAHSİSİNE İLİŞKİN SORUNLAR VE ÇÖZÜMLERİ

GİRİŞ

Türkiye’de bugün gelinen noktada orman alanlarını turizme tahsisinde bilimsel bir yaklaşım ve yöntemin izlenmediği görülmektedir. Bu çalışma sürdürülebilir orman kaynakları yönetimi ve sürdürülebilir turizm entegrasyonunu sağlayarak, turizm ve ormancılık sektörünün ürettiği toplumsal faydaların sürekli kılınmasını sağlayacak kaynak tahsis modelini geliştirmeyi amaçlamıştır.

YAPILAN ÇALIŞMALAR

Bu araştırma projesinde, Türkiye’de turizm amaçlı kullanımlar için orman kaynaklarının tahsisini sağlayan mevcut uygulama sürecinin analizi gerçekleştirilerek sorunları tespit edilmiştir. Orman kaynaklarının turizm işlevinin nasıl yönetileceği konusunda ilgili kamu ve çıkar baskı gruplarının görüşlerine dayanılarak, sürdürülebilir orman kaynakları yönetimi ve sürdürülebilir turizm ölçüt ve göstergelerini kullanarak sektörel toplumsal faydalar analitik bir mantıkta ortaya konmuştur. Toplumsal fayda/zarar ölçütlerine sosyal ve özünü değerler kapsamında, kamu ve çıkar baskı gruplarının attıkları değerleri belirleyen anket uygulamasından elde edilen değerler doğrusal kombinasyon tekniği yardımı ile çözümlenerek üstün kamu yararı sağlayan seçeneklerin tespiti sağlanmıştır. Geliştirilen model Antalya/Belek ve Çankırı/Ilgaz Yıldıztepe turizm merkezlerine uygulanarak test edilmiştir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırma sürecinde tespit edilen ekolojik-çevresel sorunlar için çözüm önerileri verilecek olursa;

- Biyolojik çeşitlilik yönünden zengin alanlar tahsise konu yapılmamalıdır.
- Yetiştirme ortamı özellikleri ve meşçere kuruluşu yönünden nadir bulunan alanlar tahsis kapsamı dışında tutulmalıdır.
- Tahsis kararlarında, orman ekosistemini oluşturan baskın ekosistem unsurlarının gençleşme kapasitesi korunmalı, sürdürülebilirliği garanti altına alınmalı, ormansızlaşmaya neden olunmamalıdır.
- Toprak muhafaza karakteri taşıyan, kumul önleme, ses ve rüzgar perdesi işlevi gören orman alanları tahsis kapsamı dışında tutulmalıdır.
- Zorunlu olan ağaç kesimlerinde, meşçere yapısını bozmayacak, gençleşme kapasitesini olumsuz etkilemeyecek silvikültürel esaslar kapsamında müdahaleler yapılmalıdır.
- Olumsuz ekolojik süreçlerin yaratılmaması ve mevcut süreçlerin devamı için yapılacak inşaatlarda meşçere üst boyu referans alınmalı kullanılacak yapı malzemelerinin doğal bütünlüğü bozmayacak nitelikte olmamasına dikkat edilmelidir.
- Tahsis edilecek alanlarda, alan büyüklüğünün tespitinde ekolojik koridorların parçalanmaması gerekmektedir. Bu kapsamda planlanacak alanda yol yoğunlukları en düşük düzeyde tutulmalı, sahil şeridinde deniz ulaşımı ve dağlık bölgelerde alternatif ulaşım yöntemleri düşünülmelidir.
- Tesislerden kaynaklanacak katı atıkların yönetimi, tesisler işletmeye

açılmadan netleştirilmeli ve çevreye zarar vermeyecek şekilde yönetilmelidir.

- Tesislerin işletmede olduğu süreç içerisinde taşıma kapasitesini ve ekolojik süreçleri etkileyecek tadilatlar için verilmemelidir.
- Alan için hazırlanmış ağaç röleve planları periyodik olarak alana uygulanmalı ve gerekli denetim sağlanmalıdır.
- Tesislerin yapay peyzaj uygulamalarında doğal bitki örtüsü dışında türlerin kullanılmasına izin verilmeyerek genetik kirlenmenin önüne geçilmelidir.

Yönetsel, hukuki ve politik yönden bu çalışma kapsamında tespit edilen sorunlara çözüm önerileri verilecek olursa;

- Orman kaynaklarıyla çatışma halinde olan diğer sektörlerin yönetsel, politik ve hukuksal hataları sürdürülebilir kalkınma temelinde uyumlaştırılmalıdır.
- TTK'nun OK üzerindeki emredicilik yetkisi hukuki olarak ortadan kaldırılmalı, bu kapsamda TTK yeniden düzenlenerek parlamentodan geçirilmeli, böylece siyasi süreç açısından da TTK'nun kamu yararı sağlanmalıdır.
- Karar süreçleri ile ilgili bilinçlendirme, kamuoyu oluşturma ve toplum dinamiklerinin karar süreçlerine aktif katılımı sağlanmalı, bu konuda toplumsal ve siyasi otorite boşluğu ortadan kaldırılmalıdır.
- Orman kaynaklarının ekosistem olmasının bir doğal sonucu olarak, orman kaynaklarının üzerinde planlanacak turizm tesislerinin, alan tahsisinden işletmeye açılmasına kadarki olan sürecin sistemik ve bütüncül bir bakış açısı ile

yönetilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda orman kaynaklarının ilgili işlev kapsamında yönetimi, tek elden ve tek aşamada orman teşkilatı tarafından yapılmalı, bu konuyla ilgili yönetsel ve hukuki süreçler geliştirilmelidir.

Orman kaynakları üzerinde planlanacak turizm etkinliklerinin planlama ve alan yönetimi için yetkili serbest orman mühendislerinin onayının alınması zorunlu kılınmalıdır.

Sonuç olarak yapılan değerlendirmeler ve öneriler toparlanacak olursa; ormancılık, toplumun ormanlardan beklediği mal ve hizmetlerin karşılanması amacı ile yapılan faaliyetlerin bütünü olarak tanımlandığına göre, araştırma bulguları kapsamında toplumun büyük bir kesiminin ormanlardan turizm işlevi yönünden beklentisi olduğu ve ormanların turizm işlevinden faydalanmak istedikleri sonucuna varılmaktadır. Bu beklentinin karşılanması için gerekli yönetsel süreçler orman teşkilatı tarafından geliştirilmeli ve ormancılık kapsamında yönetilmelidir. Ülkemizdeki güncel uygulamada, ormanların turizme tahsisi ve turizm işlevinin orman teşkilatı tarafından yönetilmediği dikkat çekmektedir. Bu süreç Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yönetilmektedir. Orman kaynakları üzerinde planlanacak turizm etkinliklerine, orman kaynaklarının tahsis edilip edilmeyeceği ve ne şartlarda tahsis edilmesi gerektiği karar sürecinin yönetimi, yasa ile yeniden Çevre ve Orman Bakanlığına verilmelidir. Bu kapsamda 6831 sayılı OK'da ve 2634 sayılı TTK da gerekli değişiklikler yapılmalıdır. 2634 sayılı TTK'da ormanlar üzerinde kurulacak turizm işletmelerine alan tahsisine dönük her hangi bir düzenleme yer almamalıdır.

Teknik Bülten No: 300

Yayın Yılı: 2012

Kurum: İç Anadolu Ormancılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Ankara.

Yazışma Adresi: İç Anadolu Ormancılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, ANKARA

Tel: (0 312) 213 17 34 Faks: (0 312) 212 29 44

E-posta: oea@ogm.gov.tr, Web: <http://www.oea.gov.tr>

Proje Lideri: Dr. Tuncay PORSUK